

WPROWADZENIE

*Naszym najważniejszym zadaniem jest pokój.
Zadaniem drugim jest to, aby nikt nie był głodny,
Zadanie trzecie to w miarę pełne zatrudnienie.
Naszym zadaniem czwartym jest oczywiście edukacja.*
Karl Popper

Wiek XXI to okres ogromnych przemian cywilizacyjnych. Jesteśmy świadkami bardzo dynamicznego rozwoju nauki i techniki. To, co jeszcze w wieku XIX, a nawet XX, wydawało się nierealne – dziś jest już rzeczywistością. To, co wydawało się fantastyczną mrzonką – dziś stało się faktem. Rozwój nauki jest przeogromny. W obliczu powyższego należy poszukiwać szans na lepsze życie człowieka.

Obserwując przemiany społeczno-ustrojowe, które w Polsce zostały zainicjowane już przeszło 20 lat temu, należy jednoznacznie stwierdzić, iż największym sukcesem jest przeorientowanie, które dokonało się w samoświadomości społecznej. Jeszcze trzydzieści, a nawet dwadzieścia lat temu dziwiono się, czemu to młodym ludziom nie wystarcza zawodówka czy co najwyżej technikum? Dlaczego młodzi ludzie chcą się dalej kształcić? To zdziwienie wynikało z przekonania, że wyższe wykształcenie nie jest potrzebne, wręcz „bez przyszłości“.

Obecnie nikomu nie trzeba tłumaczyć, że edukacja jest najważniejszą inwestycją człowieka. Dobre wykształcenie i kompetencje stają się istotną wartością współczesnej cywilizacji¹. Świadczą o tym liczby absolwentów kończących studia wyższe, jak również popularność różnego rodzaju kursów uzupełniających i studiów podyplomowych. Odsetek studiujących wzrósł z 13% osób w wieku 19-24 lat w 1990 r., do 48% w 2008 r.

W Raporcie dla UNESCO, przedłożonym przez Międzynarodową Komisję do spraw Edukacji XXI wieku pod przewodnictwem Jacques'a Delorsa, podkreśla się, iż współczesna edukacja powinna koncentrować się wokół czterech aspektów kształcenia, które w przyszłości będą dla każdej jednostki filarami jej wiedzy:

¹ Zob. E. Trempała, *Edukacja nie ogranicza się tylko do sfery szkolnictwa instytucjonalnego*, [w:] A. Karpińska (red.), *Edukacja w dialogu i reformie*, Wyd. Trans Humana, Białystok 2002, s. 75-87.

uczyć się, aby wiedzieć;
uczyć się, aby działać;
uczyć się, aby żyć wspólnie;
uczyć się, aby „być”².

Zgodnie z tymi europejskimi standardami pragniemy na łamach nowego chełmskiego czasopisma naukowego podjąć refleksję nad współczesną edukacją w Polsce i krajach europejskich.

Część pierwsza, zatytułowana *Edukacja przyszłości* zawiera sześć artykułów o charakterze teoretycznym. Piotr Mazur przedstawił tu główne założenia jednej z najmłodszych subdyscyplin pedagogiki – pedagogiki pastoralnej. Anita Famuła-Jurczak ukazała miejsce edukacji permanentnej w zmieniającym się świecie. Anna Błasiak w syntetyczny sposób ukazała proces przekazu wartości w rodzinie i jego uwarunkowania. Iwona Oleksa i Agata Szabała-Walczuk omówiły założenia wychowania do wartości pracy we współczesnej szkole. Augustyn Okoński przedstawił funkcjonowanie w Chełmie szkół promujących zdrowie. Mariusz Grabowski przedstawił kanon literatury z zakresu edukacji wczesnoszkolnej.

Druga część *Edukacja europejska* składa się z sześciu artykułów autorów zagranicznych, pracowników Wołyńskiego Uniwersytetu Narodowego im. Łesi Ukrainki w Łucku, (Ukraina), ISM Slovakia w Prešove oraz Katolickiego Uniwersytetu w Ružomberku (Słowacja). Petro Husak przedstawił model kształcenia pedagoga socjalnego na Ukrainie. Igor Ostapjowski dokonał charakterystyki wizerunku pedagoga społecznego. Nadia Korpach ukazała rolę wolontariatu w procesie przygotowania przyszłych pracowników socjalnych. Tetiana Martynyuk dokonała analizy nowatorskiego programu pracy profilaktycznej wśród młodzieży uzależnionej od środków psychoaktywnych. Lenka Lachytová przedstawiła proces edukacji seniorów na Słowacji. Valentína Trubíniová przedstawiła inspiracje i główne założenia monumentalnego dzieła od Jej redakcją - słownika pedagogiki przedszkolnej. Zuzanna Hollá zaprezentowała system oświaty na Słowacji.

W części trzeciej, zatytułowanej *Dobre praktyki edukacyjne*, Edyta Chudoba przedstawiła projekt „Szkoła kluczowych kompetencji“, Jarosław Wójcickiomówił program „Przygotowanie do pracy w służbach mundurowych“, Agnieszka Piwnicka-Jagielska zaprezentowała działalność koła artystyczno-literackiego „Stowarzyszenie Umarłych Poetów“.

W części czwartej *Sylwetki wybitnych chełmskich pedagogów*, Zbigniew Okoń przedstawił dorobek i twórczość naukową Wincentego Okonia, natomiast Barbara Rogucka zaprezentowała krótką biografię dr Jadwigi Młodowskiej.

Ostatnia, piąta część zawiera sprawozdania i recenzje z konferencji naukowych.

Zespół redakcyjny składa serdeczne podziękowanie wszystkim Autorom artykułów za możliwość ich druku w niniejszej publikacji.

2 Zob. T. Maszczak, *Wyznaczniki edukacji w obliczu przemian społecznych*, [w:] A. Karpińska (red.), *Edukacja w dialogu i reformie*, Wyd. Trans Humana, Białystok 2002, s.103-112.